
Brahmatarkastavah

ब्रह्मार्कस्तवः

Document Information

Text title : Brahmatarkastavah

File name : brahmatarkastavaH.itx

Category : shiva, appayya-dIkShita, dhyAnam

Location : doc_shiva

Author : Appayya Dixit

Transliterated by : Vani V

Proofread by : Vani V

Description/comments : The scan includes the commentary/vyAkhyA by the author himself.

Latest update : February 3, 2022

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

April 28, 2023

sanskritdocuments.org

బ్రహ్మ తర్క స్తవః

॥ శ్రీః ॥

ఉచ్చావచైరుపనిషద్వచనప్రకాశ్చై-
రున్మీలితశ్రుతిగణైరుపబంహణైశ్చ |
యత్సాదరం సముదితం యమినాముపాస్యం
తద్బ్రహ్మ శక్కరభవానితి తర్కయామః || ౧ ||

యద్బ్రహ్మాలక్షణతయా శ్రుతిసూత్రసిద్ధం
తత్కారణత్వమనుమోదితయా శిఖాద్వైః |
అత్యాశ్రమోపనిషదా హర చోదితాని
త్వయ్యేవ కారణవచాంసి సమర్పయన్తి || ౨ ||

పుష్పేషుశాసన పురాణగిరోఽప్యనల్పా-
స్త్యం బ్రహ్మ నేతర ఇతి ప్రతిపాదయన్తి |
శబ్దార్థయోరధిగతాదధికైకరూప్యా-
న్మూలశ్రుతీరపి శివస్వవశం నయన్త్యః || ౩ ||

ద్వైపాయనః స భగవానితిహాసరత్నే
ధర్మాత్మజే విటపిరూపకమాదధానః |
బ్రహ్మేతి శక్కర గిరా వ్యపదిశ్య మూలం
త్వం బ్రహ్మ శాశ్వతమితి ప్రకటీవకార || ౪ ||

విష్ణుర్విజాశ్చ విషమాక్ష పృథగ్గృహీతా
వేదస్తపోఽపి చ న చేతనమధ్యయోగ్యమ్ |
వాచ్యా చ తత్త్వితీకృతి క్వచిదస్య వృత్తి-
రూలత్వరూపణవశాదితి నిర్విశక్కమ్ || ౫ ||

సాహ్యేన కృష్ణ ఇవ తస్య హి రాజ్యసిద్ధా -
వాశీర్ముఖేన ముఖజా ఇవ చ త్వమీశ |
మూలం కపాలధర నిత్యమనుగ్రహేణ

తన్మధ్యపాఠవిషయస్తదసి త్వమేవ ॥ ౬ ॥

కైరాతపర్వణి తురజ్గమమేధవృత్తే

కైలాసశైలగమనే శతరుద్రియే చ ।

సౌఘప్తికాదిఘ చ శక్కర పాణ్ణవేఘ

సానుగ్రహత్వమధికం హి తవ ప్రసిద్ధమ్ ॥ ౭ ॥

ప్రత్యక్షమేవ భవతా నిహతా కురూణాం

సేనా తతస్తు నిహతా మఘవత్సుతేన ।

యుక్తం కిమేతదతిశాయి యుధిష్ఠిరార్థే

మూలం త్వదన్యదిహ ముగ్ధమృగాఙ్కమౌలే ॥ ౮ ॥

ఉక్తం మయైవ నిహతా ఇతి శౌరిణా య-

త్తత్రైవతో విజయ ఏవ పరం నిరాస్యః ।

సాహ్యం స శౌరిరపి యస్య బలేన చక్రే

తేషాం మహేశ తవ తస్య కథం నిరాసః ॥ ౯ ॥

యద్దేవ దర్శితవతా హరిణా తథోక్తం

తద్విశ్వరుపమపి తావకమేవ మన్యే ।

పార్థాయ నాథితవతే పరరుపదృష్టిం

తేన త్రిలోచన తదేవ హి దర్శనీయమ్ ॥ ౧౦ ॥

యుక్తం తదేతదత ఏవ హి మోక్షధర్మే

తేనార్జునం ప్రతి నిజం వపురాస్థితేన ।

దేవేన తేన నిహతాన్తవానసీతి

త్వయ్యేవ తద్వచనపర్యవసానముక్తమ్ ॥ ౧౧ ॥

ప్రాగుక్తసర్వమహిమోపచితం హి తత్ర

రూపం పరం శివ దిదృక్షితమర్జునేన ।

గీతోదితశ్చ మహిమా సకలోఽపి నాథ

స్పష్టం త్వదీయ ఇతి కౌర్మగిరా ప్రతీమః ॥ ౧౨ ॥

గీతాసు యచ్ఛరణమీశ్వరమేవ కుర్వి-

త్సుక్తం సురేన్ద్రతనయం ప్రతి మాధవేన ।

ఉక్త్యా కరిష్య ఇతి తేన తవైవ పూజా

యచ్ఛ వ్యతస్యత తతోఽపి తథా ప్రతీమః ॥ ౧౩ ॥

అజ్ఞప్తమాత్రమధిసూత్రగణం పుమాంసం
 బ్రహ్మేతి యచ్ఛుకగురుః స వినిర్ణయాయ ।
 ఈశాన ఇత్యభిధయా త్వయి క్లప్తరూఢ్యా
 త్వాం బ్రహ్మ తేన చ శివ స్ఫుటయాఞ్చకార ॥ ౧౪ ॥

ఏవం ప్రమాణపరిపాటికయా విశాఙ్కం
 బ్రహ్మ త్వమిత్యవధృతేఽపి జలస్థరారే ।
 ఆరోపితైస్త్వయి పరం జననాదిదోషై-
 స్త్వం బ్రహ్మ నేతి వదతః ప్రతిబోధయామః ॥ ౧౫ ॥

కల్పాదిషు ద్రుహిణకేశవరుద్రరూపై-
 స్త్వత్త్వస్వమేవ భగవన్సృవిభాగమాప్తః ।
 తైరేవ తేషు విషమాక్ష పరస్పరస్మా-
 దావిర్భవన్ననుకరోషి జయైషివృత్తిమ్ ॥ ౧౬ ॥

దేవ త్వమేవ నిటిలాద్యది ధాతృవిష్టోఽ-
 రావిర్భూభూవిధ తతస్తవ కో నికరః ।
 నాసాపుటాన్న హి విధేర్న చ తస్య పౌత్రా-
 జ్ఞాతోఽసి విష్టురివ నాపి మనుష్యమాత్రాత్ ॥ ౧౭ ॥

నాస్యేవ తే పురుషపీర్యకణానుషక్తి-
 ర్న స్రైణగర్భవసతిర్న చ యోనిజత్వమ్ ।
 వ్యక్త్యై పరం క్వచన తే శివ యద్యవద్య-
 మేతైః కియత్థలు విభో న భవేన్మురారేః ॥ ౧౮ ॥

అభ్యర్థనోపగమపూర్వమకర్మవశ్య-
 మావేదయద్భిరవతారమిమం సమస్తమ్ ।
 పౌరాణికైః ప్రకటితా పరిహారరీతి-
 ర్విశ్వేశ హస్త విదితావిదితా ఖలానామ్ ॥ ౧౯ ॥

కాలాగ్నిరుద్రవపుషా భగవన్భవార్తి
 కల్పావసానసమయేషు హరణ్ణానానామ్ ।
 గృహ్లాసి శక్కర తమః కరుణైకమూర్తిః
 శస్త్రం నృణాం వ్రణరుజం శమయన్నివ త్వమ్ ॥ ౨౦ ॥

నిద్రాలుతా న తవ శక్కర శక్యశక్కా-

క్రౌర్యం కిమప్యనుచితే విషయే న దృష్టమ్ ।
నాన్యోఽపి కశ్చన గుణస్తమసో వికారః
శఙ్కయా కథం తవ బుధైస్తమసాభిభూతిః ॥ ౨౦ ॥

సత్త్వప్రవర్తనకరస్త్యమసి ప్రతీతః
సత్త్వం తనుశ్చ తవ సత్త్వమయశ్చ యత్త్వమ్ ।
ఏతావదద్రితనయాధిప సాత్త్వికత్వం
కిం సమభవేత్క్వచన తామసతావిరోధి ॥ ౨౧ ॥

ఉగ్రస్త్యముత్తరతయా జగతః సమస్తా-
దూభయాసముగ్ర ఇతి తత్పరతా హి దృష్టా ।
భీమోఽసి శఙ్కర నియన్తుతయాఽఖిలానాం
వేదః ప్రణౌతి యత ఏవ మహద్భయం త్వామ్ ॥ ౨౩ ॥

సఙ్ఖ్యాతిశాయగుణ సత్త్వనిధిస్త్యమేవ
జ్ఞానం సుఖం చ యది సత్త్వగుణాదవాప్యమ్ ।
జానీమహే తదుభయం త్వదధీనమీశ
జాబాలసూన్యతముఖైర్నను జన్మభాజామ్ ॥ ౨౪ ॥

విద్యాప్రదం వరద విశ్వసిమః కమన్యం
విద్యాధిపే భవతి విశ్వగురౌ ప్రతీతే ।
సర్వజ్ఞానామని సమున్మిషదిన్ద్రమాడే
సవ్యార్థవిగ్రహసమాకలితాత్మవిద్యే ॥ ౨౫ ॥

శమ్భుః శ్రుతోఽసి నను తృప్తివిరాగశాలీ
వైరాగ్యచిహ్నాభరితశ్చ మహేశ్వరస్త్యమ్ ।
తం త్వామపారసుఖసాగరమన్తరేణ
కస్మాత్సుఖం భవతుమర్హతి దేహభాజామ్ ॥ ౨౬ ॥

యజ్జీవరత్నమఖిలాగమలాలసీయం
యే చ త్రినేత్ర మృడశఙ్కరనామధేయే ।
ఏతైరపి స్ఫుటమనన్యసమాశ్రయం తే
విఖ్యాప్యతే సకలజీవసుఖప్రదత్వమ్ ॥ ౨౭ ॥

యత్పాశుపత్యమవృణోరితి నిత్యవాణీ
శంసత్స్యవైమి తత ఏవ తదీశ నిత్యమ్ ।
నిత్యం యదిష్టహవిరాదివిధిస్తవాయ

తస్యైవ కల్పయతి సా హి వరేణ లాభమ్ || ౨౮ ||

శక్నోతి నైవ పశుపాశపతీన్వివేక్తుం

ముక్తః కథం భవతి మోహిత ఏష లోకః |

ఇత్యాకలయ్య భగవన్యది వా వరేణ

స్వప్ష్టిచకర్థ తదిదం కిము దూషణాయ || ౨౯ ||

కిం తేఽథ వా వరవృతేః ఫలచిన్తనేన

తీలైవ శూలధర సన్తతమీదృశీ తే |

ఉద్దిశ్య కిం ఫలమవాప్తసమస్తకామః

శశ్వత్స్పృజస్యవసి సంహరసి ప్రపఞ్చమ్ || ౩౦ ||

ఆగన్తుకం యది భవేత్తవ పాశుపత్య-

మర్థోఽపి నిస్తరతి నానుపపత్తిసీమామ్ |

సంసారిణో హి సకలాః పశవో నిరుక్తాః

స్యాదాదిమత్కథమధీశ్వర తత్పతిత్వమ్ || ౩౧ ||

ఆస్తాం పతిత్వమదసీయమిదం పశుత్వం

నార్హత్స్యధీశ కథమప్పుధునాతనత్వమ్ |

యద్యస్తీ తస్య వరణశ్రవణేషు కాచి-

న్నిర్వాహరీతిరపరా న కిమత్ర సా స్యాత్ || ౩౨ ||

మాయాదిపాశదృఢబన్ధవిమోహితానాం

యత్స్వామికర్మకరణం యజనాదిరూపమ్ |

గౌణం పశుత్వమిదమేవ హి దేహభాజా-

మేతచ్ఛరాచరపతే కథమాదిమత్స్యాత్ || ౩౩ ||

త్వామామనన్తి పరమీశ్వరమీశ్వరాణాం

త్వాం దైవతం చ పరమం ఖలు దైవతానామ్ |

త్వామేవ నాథ పరమం చ పతిం పతీనాం

కస్మాద్వృతం వరద విశ్వసీమో వరం తే || ౩౪ ||

గఙ్గా ధృతా న భవతా శివ పావనీతి

నాస్వాదితో మధుర ఇత్యపి కాలకూటః |

సంరక్షణాయ జగతాం కరుణాతిరేకా-

త్కర్మద్వయం కలితమేతదనన్యసాధ్యమ్ || ౩౫ ||

గణ్ఘాపి వైవ భవతా కరివర్మధారి కరివర్మధారి-
 న్మూర్ధ్నా ధృతా మధురిపోశ్చరణాత్కరస్తీ ।
 కిం తు ప్రసాదనపరాయ భగీరథాయ
 దత్త్వా వరం శతధృతేః సదనాత్పతస్తీ ॥ ౩౬ ॥

సాపి త్వదజ్గపతితా నితరాం పవిత్రా
 జాతా తతస్త్వదభిషేకజలోపమేతి ।
 స్వర్లోకవాసిభిరనన్తరమాదృతాసీ-
 ద్యే మూర్ధభిర్దధాతి తే వరణావసృష్టమ్ ॥ ౩౭ ॥

ఉజ్జ్వమ్భణే యదుకులాధిపతేరుదాస్థా
 బాలేన్దశేఖర పురా కిల బాణయుధే ।
 ఏతావతా వికలతాం తవ విక్రమస్య
 లోకే ఖలాః కతివిదీశ్వర కల్పయన్తి ॥ ౩౮ ॥

ఓజీయసామసి వరః స్థిరకార్యుకోఽసి
 భీమోఽసి సర్వజగతామఖిలేశ్వరోఽసి ।
 ఇత్థం త్వయి శ్రుతిశతైః పరిగీయమాణే
 కిం నామ జల్పతి జనః శివ కిమ్పచానః ॥ ౩౯ ॥

కల్పాన్తరద్రుహిణకోటికరోటిమాలా-
 భస్మాజ్గరాగకమతాజ్గవరాహశ్శ్చజ్ఞైః ।
 ఆకల్ప ఏవ తవ మజ్గలవిగ్రహస్య
 సరోష్ఠత్తరం తవ బలం కిము న వ్యనక్తి ॥ ౪౦ ॥

యస్యాంశ్శక్తైః శరభభైరవవీరభద్రై-
 రామర్దితా హరివిరిచ్ఛపురన్దరాద్యాః ।
 విశ్వేశ తస్య తవ విక్రమభూరిభావే
 సాక్ష్యం త ఏవ సముపాదదతే కిమన్యైః ॥ ౪౧ ॥

కల్పద్రుమాహరణషట్పరశాసనాది
 యద్దత్తయైవ యదురాడతనిష్ఠ శక్త్యా ।
 తస్మిచ్ఛ్చివ ప్రతిహతిం తవ పౌరుషస్య
 మూర్ఘోదితాం బత స ఏవ కథం సహేత ॥ ౪౨ ॥

శష్టస్త్వయా శతమఖస్య రిపుః స యుద్ధ-

మభ్యర్థయన్నసురభావవిలోపనాయ ।
 మత్తుల్య ఏవ సమరే మదమస్య దోష్టాం
 కణ్ణాభరోత్థమచిరాదపనేష్యతీతి ॥ ౪౩॥

దేవ్యా చ దేవ వచనం తవ నిర్వహన్త్యా
 సమ్పాదితా సమరసమ్పదుషానిదానా ।
 యత్ర త్వయా హరిముఖేణ భుజావలేపా-
 త్ప్రచ్యావ్య పైష నిహితః ప్రమథాధిపత్యే ॥ ౪౪॥

శైలీ చ తే సముదితా శశిఖణ్ణమాడ
 భక్తే విభావయసి యద్భవతోఽధికత్వమ్ ।
 ఆదాయ చక్రమభిదివ్యనదీతనూజం
 యామేవ సోఽప్యనుససార యదుప్రవీరః ॥ ౪౫॥

దత్తం చ శౌర్యమధికం భవతైవ తస్మై
 తచ్ఛేన్మహేశ కలయాపి న పాలయేథాః ।
 ఆశక్కుయ వాక్యమఖిలం భవతో మృషేతి
 వేదాగమేష్యపి జనా విముఖా భవేయుః ॥ ౪౬॥

ఏతైస్త్వయా గిరిశ హేతుభిరేవ తస్మి-
 న్నావిష్కృతం కిమపి తత్సహజం న తేజః ।
 కామాన్ధకత్రిపురవాసిజలన్ధరాద్వై-
 ర్యస్మిన్ధరప్రకటితే శలభత్వమాప్తమ్ ॥ ౪౭॥

దగ్ధే తవాక్షిదహనేన చరాచరేఽస్మి-
 న్మత్వాఖిలం భువనమేవ మహాశ్మశానమ్ ।
 తత్ర స్థితిం విబుధనాథ తవాసహాయాం
 సన్తః శ్మశానవసతిం సముదాహరన్తి ॥ ౪౮॥

సన్ధ్యాసు భూతగణభైరవభద్రకాలీ-
 సంరమ్భజన్మజగదాపదపాసనాయ ।
 తద్దోచరేషు పితృకాననభూమిషు త్వం
 తత్తాదృశం గిరిశ తాణ్డవమాతనోషి ॥ ౪౯॥

శ్రీకణ్ణ తావకచరిత్రరహస్యరీతి-
 మేతాదృశీం క ఇవ వేత్తి నరః సురో వా ।

త్వన్నామరూపగుణచిన్తనపుణ్యమేవ

వ్యాజేన కేనచిదవాప్తుమిహ శ్రమో మే ॥ ౫౦ ॥

శశ్వచ్ఛేతో మమ పశుపతే శాల్యశీపుష్పతుల్యా-

నన్యానేవానతిలఘుఫలప్రాపకాన్వర్ణయిత్వా ।

పదామ్నోభజే తవ పరిమిలద్దివ్యభృణ్ణావశీథే

చన్ద్రాపీడ శ్రయతు సతతం చఞ్చరీకస్య లీలామ్ ॥

బ్రహ్మోపేన్ద్రప్రముఖవినుత బ్రహ్మతర్కస్తవోఽయం

భక్తిగ్రాహ్యస్తవమితి భగవన్నిర్మితో భక్తిమాత్రాత్ ।

పాదద్వంద్వే తవ కరుణయా నిర్గుణోఽపి త్వదీయే

పూజాపుష్పప్రకరపదపీమేష పుష్పాతు నిత్యమ్ ॥

ఇతి శ్రీమదాభరద్వాజకులజలధికౌస్తుభశ్రీమదద్వైతవిద్యాచార్య-

శ్రీవిశ్వజిద్యాజిశ్రీరఙ్గరాజాధ్వరివరసూనునా శ్రీమదప్పయ దీక్షితేన

కృతో బ్రహ్మతర్కస్తవః సమ్పూర్ణః ॥

Encoded and proofread by Vani V

——
Brahmatarkastavah

pdf was typeset on April 28, 2023

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

